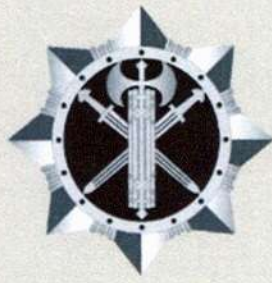


Згідно з оригіналом



ВКП10-00(34).01

**ДОКТРИНА  
“ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ПРАВОПОРЯДКУ  
У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ”**



**ЖОВТЕНЬ - 2020**

**ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:**

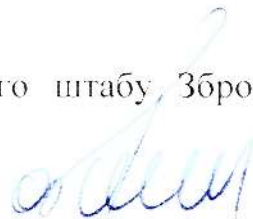
Обмежень на розповсюдження не має.

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ  
ПРАВОПОРЯДКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**



**ВКП10-00(34).01**

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Начальник Генерального штабу Збройних  
Сил України  
генерал-лейтенант



Сергій КОРНІЙЧУК

"22" 10 2020 року

**ДОКТРИНА  
“ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ПРАВОПОРЯДКУ  
У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ”**

Військова керівна  
деталізована публікація  
військовим організаційним  
структурам з порядку  
застосування підрозділів  
Військової служби  
правопорядку у Збройних  
Силах України

ЖОВТЕНЬ - 2020

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:

Обмежень на розповсюдження не має.

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ  
СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ  
УКРАЇНИ



## ПЕРЕДМОВА

Ця Доктрина створена для підвищення оперативних спроможностей ВСП шляхом надання рекомендацій щодо підготовки, навчання і застосування підрозділів ВСП у складі сил оборони держави та підрозділів збройних сил іншої держави. Вона містить загальні принципи, використовуючи які можливо планувати застосування підрозділів ВСП, готувати особовий склад та виконувати визначені завдання.

Доктрина уточнює для командирів та штабів усіх рівнів порядок дій оперативного складу ВСП на пунктах управління під час планування виконання завдань підрозділами ВСП та в ході управління підрозділами ВСП, що дозволяє ефективно використовувати ВСП в ході проведення об'єднаних операцій.

Питання, що стосуються Доктрини, надсилати до Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України на адресу: 03113, м. Київ, проспект Перемоги 55/2, Головне управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України або [och.vsp@mil.gov.ua](mailto:och.vsp@mil.gov.ua) (контактний телефон розробників для надання зауважень та пропозицій – 62-24-204).

## ЗМІСТ

	ПЕРЕДМОВА	3
	ВСТУП	5
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	6
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	7
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	9
1.	ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ВСП	10
1.1.	Призначення та структура ВСП	11
1.2.	Організація управління ВСП	11
1.3.	Планування виконання завдань ВСП. Результати оперативного планування.	13
1.4.	Навчання та тренінги	16
2.	ФУНКЦІЇ ВСП	18
2.1.	Роль підрозділів ВСП	18
2.2.	Підтримка мобільності (Mobility Support Function)	19
2.3.	Безпека (Security Function)	20
2.4.	Тримання військовослужбовців на гауптвахті (КТЗ) та у дисциплінарному батальйоні і прийнятті участі (сприянні, співпраці) у виконанні завдань щодо збору, охорони та супроводження військовополонених (Detention Function)	20
2.5.	Правоохоронна діяльність ВСП (Police Function)	21
2.6.	Охорона правопорядку (Stability Policing Function)	22
Додатки:		
1.	Система національних доктринальних документів ВСП та її тотожність доктринальним документам ВП НАТО	23
2.	Співвідношення завдань ВСП та функцій воєнної поліції НАТО	24



## ВСТУП

Підрозділи Військової служби правопорядку у Збройних Силах України протягом 2014 – 2020 років беруть участь в антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей, в операції Об'єднаних сил під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях. Завдання, визначені Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”, підрозділи ВСП виконують перебуваючи в підпорядкуванні командувачів угруповань військ (сил) у взаємодії з бойовими підрозділами.

Спільне виконання завдань підрозділами ВСП та підрозділами Збройних Сил України вимагає загального розуміння порядку виконання завдань, визначених Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України” на всіх рівнях військового управління.

Єдине розуміння процесів планування та порядку виконання завдань підрозділами ВСП дасть можливість їх використання максимально ефективно, що в свою чергу створить сприятливі умови для виконання завдань бойовими підрозділами.

Доктрина Військової служби правопорядку у Збройних Силах України є системою поглядів на роль і місце ВСП під час виконання завдань в ході проведення об'єднаних операції.

З метою взаємосумісності спроможностей ВСП до спроможностей підрозділів Військової поліції країн-партнерів НАТО під час виконання завдань підрозділами ВСП у складі багатонаціональних сил інших держав (коаліцій держав) ця Доктрина відпрацьована з урахуванням положень АJP-3.21 (1) та АТР-3.7.2 (2).

---

*Більш детально розкрито зміст документів НАТО в:*

АJP-3.21 – Allied Joint Doktrine for Military Police (1);

АТР 3.7.2 – NATO Military Police Guidanse end Procedures (2).

## ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
	Доктрина застосування Сил оборони держави
	Доктрина об'єднаного планування
	Доктрина про структури пунктів управління в об'єднаній операції
	Доктрина з ведення територіальної оборони
	Доктрина з розгортання та перегрупування військ
	Доктрина з організації переміщення та перевезень (транспортувань) у ЗС України
ВКП 3-00(03).01	Доктрина з протидиверсійної (антитерористичної) боротьби
ВКП 3-80(01).01	Доктрина поводження із захопленими особами, документами та майном
AJP-3.21	Allied Joint Doctrine for Military Police
ATP-3.7.2	NATO Military Police Guidance and Procedures
STANAG 2085	NATO Combined Military Police



## ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

**Оперативний контроль** (*Operational control*) – реалізація командувачем (командиром) угруповання сил оборони наданих повноважень щодо визначених сил і засобів, які в його інтересах та зоні його відповідальності виконують завдання (ведуть бойові та спеціальні дії), але не входять до складу угруповання.

**Оперативна взаємодія** (*Operational cooperation*) – узгодження і координація дій визначених сил і засобів, які не входять до угруповань сил оборони, з угрупованнями сил оборони, у зоні відповідальності яких вони виконують завдання.

**Правоохоронна діяльність ВСП** (*Law enforcement*) – виконання завдань ВСП щодо запобігання вчиненню і припиненню злочинів та інших правопорушень у ЗС України, виявлення причин, передумов і обставин злочинів та інших правопорушень, вчинених у військових частинах та на військових об'єктах, розшуку осіб, які самовільно залишили військові частини (місця служби) та сприяння у межах своєї компетенції органам, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органам досудового розслідування та суду, органам державної влади, органам місцевого самоврядування, органам військового управління, підприємствам, установам, організаціям у виконанні покладених на них відповідно до законів обов'язків.

**Військова поліція НАТО** (*Military police NATO*) – призначені військові сили, які відповідають за дотримання закону та порядку, а також надання оперативної допомоги військам (силам), виконуючи функції підтримки мобільності (*Mobility Support Function*), функції безпеки (*Security Function*), функції затримання (*Detention Function*), поліцейські функції (*Police Function*), функції забезпечення стабільності (*Stability Policing Function*).

**Центр (пункт) управління ВСП** (*Provost Marshal Office*) – спеціально обладнані, оснащені технічними засобами приміщення, звідки начальники органів управління ВСП здійснюють управління під час підготовки до виконання завдань, визначених Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України” та під час їх виконання у ході проведення об'єднаних операцій.

**Керівник оперативного складу ВСП на пункті управління** (*Provost Marshal*) – старший серед оперативного складу ВСП.

**Оперативний склад ВСП на пункті управління** (*MLOS operational staff at the command post / Provost Marshal Office*) – представники органів управління ВСП, які призначаються на пункти управління сил оборони для забезпечення управління органами управління та військовими частинами (підрозділами) ВСП, організації взаємодії між ними під час підготовки та виконання завдань за призначенням.

**Комендантська служба** (*Commandant's service / Mobility Support Operations*) – виконання завдань комендантськими підрозділами на військових автомобільних дорогах з метою забезпечення руху колон військ і транспорту по автомобільних дорогах, охорони та оборони мостів, тунелів та

інших дорожніх об'єктів. Для регулювання руху на дорогах розгортаються диспетчерські пункти, виставляються рухомі та нерухомі пости регулювання, використовуються радіо, світлові та інші засоби забезпечення руху.

**Гауптвахта** (*Military prison*) – спеціально обладнане приміщення для відбування адміністративного покарання.

**Дисциплінарний батальйон** (*Disciplinary Battalion*) – військова частина, яка утримується на окремому штаті та призначена для забезпечення виконання кримінального покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні.

**Військове містечко** (*Military camp*) – майновий комплекс будівель, споруд, іншого нерухомого майна разом із житловим фондом, об'єктами соціальної та інженерної інфраструктури, які використовуються для його обслуговування, розміщений на відокремленій земельній ділянці, яка належить до категорії земель оборони.

**Кризовий район** (*Crisis area*) – охоплена кризою територія України, в межах якої визначені сили і засоби безпосередньо проводять воєнні дії для запобігання (нейтралізації) зовнішнім і внутрішнім загрозам, а також припинення (локалізації) кризової ситуації.

**Затримані особи** (*CPERS*) – особи, які були захоплені або здались під час військової операції.



## ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
AJP	Спільна публікація союзників
ATP	Тактична публікація союзників
CPERS	Захоплений персонал
MP	Військова поліція НАТО
ВСП	Військова служба правопорядку у Збройних Силах України
ЗС України	Збройні Сили України
КТЗ	Камери тимчасово затриманих
МТЗ	Матеріально-технічне забезпечення
ДРС	Диверсійно-розвідувальні сили

## 1. ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ВСП

Використання підрозділів ВСП протягом усіх етапів ведення військових операцій у складній та швидко змінюваній оперативній обстановці спільно з бойовими частинами (підрозділами) сил оборони та багатонаціональних сил позбавить бойові підрозділи від виконання несприятливих завдань.

Кількість підрозділів ВСП буде залежати від виду операції (дій).

Виконання в об'єднаних операціях підрозділами ВСП завдань, визначених Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”, допоможе командувачам підвищити ефективність застосування бойових військ (сил).

Успіх операції залежить від спільних, взаємоузгоджених зусиль бойових підрозділів та підрозділів ВСП.

ВСП є спеціальним правоохоронним формуванням у складі ЗС України, яке спроможне ефективно реагувати на різні загрози, пов'язані з порушенням законодавства України військами (силами), під час ведення операції в складному оперативному середовищі.

ВСП, виконуючи завдання, визначені Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”, Міністерством оборони України, Головнокомандувачем ЗС України та Генеральним штабом ЗС України, забезпечує дії військ (сил) сил оборони у міжвидових операціях та взаємодію із іншими утвореними, відповідно до законів України правоохоронними формуваннями.

Для найбільш ефективного використання спроможностей підрозділів ВСП їх діяльність має ґрунтуватись на наступних принципах:

виконання підрозділами ВСП функцій і завдань відповідно до наданих законодавством повноважень;

централізоване планування та децентралізоване управління підрозділами ВСП;

безперервне та своєчасне управління підрозділами ВСП у ході виконання завдань на всіх рівнях (стратегічний, оперативний, тактичний), зосереджуючи основні зусилля на виконанні найбільш пріоритетних завдань;

відповідність чисельності та спроможностей підрозділів ВСП їх завданням в операції;

виконання завдань підрозділами ВСП незалежно та неупереджено, без впливу з боку командування.



### 1.1. Призначення та структура Військової служби правопорядку у Збройних Силах України

Військова служба правопорядку у Збройних Силах України - спеціальне правоохоронне формування у складі ЗС України, призначене для забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців ЗС України у місцях дислокації військових частин, у військових навчальних закладах, установах та організаціях, військових містечках, на вулицях і в громадських місцях; запобігання злочинам, іншим правопорушенням у ЗС України, їх припинення; захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників ЗС України, а також для захисту майна ЗС України від розкрадання та інших протиправних посягань; участі у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах.

Структура ВСП:

Головне управління ВСП ЗС України;

Центральне управління ВСП (по місту Києву і Київській області) та територіальні управління ВСП;

зональні(спеціальні) відділи ВСП;

навчальний центр ВСП;

центр спеціального призначення ВСП;

дисциплінарний батальйон.

### 1.2. Організація управління ВСП

Для безперервного управління ВСП під час підготовки та виконання завдань ВСП створюється система управління ВСП, яка складається з органів управління ВСП, пунктів управління та засобів зв'язку.

Керівництво ВСП здійснює начальник Військової служби правопорядку у Збройних Силах України – начальник Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України.

Безпосереднє управління органами управління та військовими частинами ВСП здійснюють начальники Центрального, територіальних управлінь, зональних відділів (відділень) ВСП та командири військових частин ВСП.

У разі оголошення в державі або окремих її областях правового режиму воєнного стану (3), або правового режиму надзвичайного стану (4) з

---

*Більш детально розкрито визначення:*

*правовий режим воєнного стану - в Законі України "Про правовий режим воєнного стану" (3);*

*правовий режим надзвичайного стану - в Законі України "Про правовий режим надзвичайного стану" (4);*

метою організації взаємодії між угрупованнями та підрозділами ВСП, які виконують завдання у складі (в інтересах) угруповань виділяється оперативний склад ВСП на пункти управління сил оборони держави. Виділення оперативного складу ВСП здійснюється у встановленому порядку (5).

З метою планування виконання завдань та управління органами управління та військовими частинами ВСП на стратегічному рівні у складі Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України створюється Центр управління ВСП.

Для надання пропозицій щодо порядку виконання завдань ВСП та з метою організації взаємодії між пунктами управління оперативного рівня до них відряджається оперативний склад Центрального управління та територіальних управлінь ВСП.

З метою планування виконання завдань ВСП та управління органами управління та військовими частинами ВСП, підпорядкованими Центральному управлінню та територіальним управлінням ВСП, створюються пункти управління Центрального управління та територіальних управлінь ВСП.

У складі зональних відділів (відділення) та військових частин ВСП утворюються пункти управління ВСП тактичного рівня.

Оперативний склад ВСП на пунктах управління сил оборони держави та створених угруповань для управління силами та засобами ВСП використовує діючу (розгорнута) систему зв'язку пунктів управління, до складу якого він входить.

Забезпечення оперативного складу ВСП зв'язком на пунктах управління покладається на відповідні структурні підрозділи зв'язку ЗС України та військових частин ВСП.

Підрозділи ВСП, які виконують завдання щодо забезпечення оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності, можуть:

передаватися в підпорядкування командувачам угруповань військ (сил) (6);

входити під оперативний контроль командувачів угруповань військ (сил) (7);

входити в оперативну взаємодію з командувачами угруповань військ (сил) (8).

---

*Більш детально розкрито визначення:*

*оперативний склад - в Доктрині про структури пунктів управління в об'єднаній операції (5);*

*підпорядкування - в Доктрині застосування сил оборони держави (6);*

*оперативний контроль - в Доктрині застосування сил оборони держави (7);*

*оперативна взаємодія - в Доктрині застосування сил оборони держави (8).*



Під час виконання завдань підрозділами ВСП у складі підрозділів багатонаціональних сил вони виконують завдання, що не суперечать національному законодавству та передбачені міжнародними договорами, що ратифіковані (введені, прийняті, запроваджені) Україною.

Управління підрозділами ВСП у складі підрозділів багатонаціональних сил здійснюється у порядку, визначеному міжнародними договорами, які ратифіковані (введені, прийняті, запроваджені) Україною.

Старший оперативного складу відділу (групи) ВСП на пунктах управління сил оборони держави призначається зі складу начальників органів управління ВСП або зі складу їх заступників. Він є старшим над представниками ВСП, які відряджені до пункту управління сил оборони держави як оперативний склад.

Він відповідає за координацію правоохоронних заходів і надання пропозицій командувачу угруповання за напрямками діяльності ВСП.

Старший оперативного складу ВСП на пунктах управління сил оборони держави може додатково мати командну функцію і є відповідальним за:

- координацію діяльності підпорядкованих підрозділів ВСП;
  - розгляд поточної діяльності підрозділів ВСП;
  - планування та контроль за виконанням:
  - функцій підтримки мобільності (Mobility Support Function);
  - функцій безпеки (Security Function);
  - функцій щодо тримання військовослужбовців на гауптвахті (КТЗ) та у дисциплінарному батальйоні та участь (сприянні, співпраці) у виконанні завдань щодо збору, охорони та супроводження військовополонених (Detention Function);
  - функцій правоохоронної діяльності ВСП (Police Function);
  - функцій щодо забезпечення правопорядку (Stability Policing Function).
- Старший оперативного складу ВСП на пунктах управління сил оборони держави зобов'язаний консультувати командувача про:
- можливості підрозділів ВСП;
  - правапорядок і дисципліну в угрупованні військ (сил);
  - питання, пов'язані з правоохоронною діяльністю підрозділів ВСП.

### **1.3. Планування виконання завдань ВСП. Результати оперативного планування**

Результатом операції є досягнення спланованої кінцевої мети, що може включати встановлення примирення, стабілізацію або припинення ведення бойових дій (ведення війни). Своєчасне включення представників ВСП у планування на всіх рівнях, забезпечить своєчасне залучення та спільне використання зусиль бойових підрозділів та підрозділів ВСП за єдиним замислом операції. Залучення оперативного складу ВСП на початку оперативного планування дозволить організувати ефективну діяльність ВСП



в інтересах досягнення цілей, визначених командувачем.

Підтримка ВСП, що надається в будь-яких операціях, повинна відповідати її можливостям та запланованому результату операції. Планування виконання завдань ВСП має здійснюватися на всіх рівнях (стратегічному, оперативному, тактичному) та завжди повинні враховуватись вимоги до підтримки і узгоджених дій (співпраці) зі складовими сил оборони та іншими організаціями, що сприяють досягненню бажаного кінцевого результату в операції. Залежно від рівня загрози підтримка ВСП повинна бути багатопрофільною, щоб найкраще підтримати основні зусилля в операції.

Оперативний склад ВСП повинен чітко розуміти замисел командувача (командира) щодо залучення в операції підрозділів ВСП. Ця діяльність має проводитись протягом всього процесу планування.

Залучення оперативного складу ВСП на етапі планування повинно охоплювати більшість фаз та процесів. Це забезпечить участь у процесі планування на всіх рівнях та гарантуватиме найбільш ефективне використання ресурсів ВСП.

Результати оперативного планування

**Стратегічний рівень.** Для участі у плануванні застосування сил оборони держави на стратегічному рівні залучається оперативний склад ВСП, який надає пропозиції щодо виконання завдань ВСП у складі сил оборони держави.

Залучення оперативного складу ВСП до планування застосування сил оборони держави на стратегічному рівні здійснюється на підставі директивних документів Генерального штабу ЗС України.

На першому етапі середньострокового стратегічного планування застосування, на підставі директиви Генерального штабу ЗС України, під час організації стратегічного планування оперативний склад ВСП, в межах повноважень, бере участь у здійсненні підготовки вихідних даних для суб'єктів планування.

З отриманням рішення Верховного Головнокомандувача ЗС України щодо проведення стратегічного планування та початком другого етапу – вироблення Стратегічного замислу застосування ЗС України, інших складових сил оборони на підставі відповідних директивних документів Генерального штабу ЗС України, оперативний склад ВСП, в межах визначених повноважень, бере участь у визначенні складу сил і завдань ВСП, та іншим органам військового управління за напрямком діяльності ВСП а також узгодженні порядку їх виконання з іншими правоохоронними органами.

Після розгляду та затвердження Верховним Головнокомандувачем ЗС України Стратегічного замислу та початку третього етапу стратегічного планування застосування, в ході якого здійснюються розроблення, розгляд та затвердження документів Стратегічного плану застосування ЗС України, інших складових сил оборони, оперативний склад ВСП, у межах



повноважень, відпрацьовує оперативні документи Стратегічного плану відповідно до переліку, структури та змісту визначеного Генеральним штабом ЗС України.

Під час короткострокового стратегічного планування оперативний склад ВСП, у межах повноважень, бере участь: у проведенні оцінювання відповідності документів Стратегічного плану щодо виконання завдань ВСП; аналізі та оцінці сил ВСП, у тому числі рівня задоволення їхніх потреб у матеріальних та інших ресурсах, необхідних для гарантованого виконання покладених на них завдань; в уточненні (визначенні нових) завдань, складу сил та засобів ВСП, залучених до виконання визначених завдань; в уточненні чинних та розробленні за необхідності нових планувальних документів щодо виконання завдань ВСП.

**Оперативний рівень.** У разі виникнення (ескалації) кризової ситуації воєнного характеру, що загрожує національній безпеці України, на основі розроблених (уточнених) документів під час короткострокового стратегічного планування здійснюється безпосереднє планування виконання завдань ВСП.

Безпосереднє планування виконання завдань ВСП проводиться в рамках операції сил оборони з метою оперативного реагування на різкі зміни обстановки (дії противника) шляхом уточнення форм і способів дій органів управління, підрозділів (військових частин) ВСП.

Оперативне планування виконання завдань ВСП здійснюється оперативним складом Центру управління ВСП. Для надання пропозицій щодо планування виконання завдань ВСП під час планування операцій пунктами управління оперативного рівня, з метою організації взаємодії з Центром управління ВСП до складу пунктів управління оперативного рівня відряджається оперативний склад ВСП.

Оперативний склад ВСП на пунктах управління оперативного рівня надає пропозиції командувачам та штабам для планування операції з питань виконання завдань підрозділами ВСП, в рамках операцій, що плануються. Оперативний склад ВСП надає консультації щодо всіх питань, пов'язаних з виконанням завдань ВСП від початкового етапу планування до завершення операції, сприяє виконанню функцій ВСП протягом всього спектру дій ведення операції шляхом планування, координування та/або управління наявними підрозділами ВСП.

На оперативному рівні планування виконання завдань ВСП здійснюється в порядку, визначеному Доктриною об'єднаного планування.

Результатом оперативного планування виконання завдань ВСП є відпрацювання Замислу (порядку) виконання завдань ВСП, Плану виконання завдань ВСП і відповідних оперативних розпорядчих документів.

Питання виконання завдань підрозділами ВСП у складі створених угруповань також відображаються в замислах та планах операцій, які проводяться угрупованнями військ (сил).

**Тактичний рівень.** На тактичному рівні старший підрозділу ВСП та підпорядкований йому особовий склад має функції командира підрозділу та



особи, яка взаємодіє з оперативним складом ВСП пункту управління оперативного рівня та командирами взаємодіючих військ (сил).

Питання планування виконання завдань ВСП на тактичному рівні визначені відповідними настановами для тактичного рівня.

Результатом планування виконання завдань підрозділів ВСП тактичного рівня є відпрацювання Замислу та Плану виконання завдань зональним відділом (військовою частиною) ВСП, відповідних розпорядчих документів для підпорядкованих підрозділів ВСП.

#### 1.4. Навчання та тренінги

З огляду на завдання, які виконуються ВСП, необхідний рівень індивідуальної підготовки та готовність підрозділів ВСП є необхідним факторами, які впливають на якість їх виконання.

Для забезпечення необхідного рівня підготовки особового складу ВСП створено систему багаторівневої підготовки офіцерського, старшинського (сержантського) та рядового складу.

Підготовка молодшого офіцерського складу, який призначається на первинні офіцерські посади у ВСП, здійснюється у відповідних вищих навчальних військових закладах ЗС України, військових інститутах (факультетах) вищих цивільних навчальних закладів держави.

Підготовка старшого офіцерського складу, який призначається на офіцерські посади у ВСП, здійснюється у відповідних інститутах Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

Підготовка старшинського та солдатського складу здійснюється у навчальних військових закладах (центрах) ЗС України та навчальному центрі ВСП.

Військовослужбовці офіцерського складу, які проходили службу в інших видах (родах) військ ЗС України і які призначаються на посади в органи управління та військові частини ВСП, в обов'язковому порядку проходять допідготовку (підвищення кваліфікації) у Військовому інституті Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка та на Військово-юридичному інституті Національного університету "Юридична академія України" імені Ярослава Мудрого щодо виконання функцій:

підтримки мобільності (Mobility Support Function);

безпеки (Security Function);

тримання військовослужбовців на гауптвахті (КТЗ), у дисциплінарному батальйоні та участі (сприянні, співпраці) у виконанні завдань щодо збору, охорони та супроводження військовополонених (Detention Function);

правоохоронної діяльності (Police Function);

охорони правопорядку (Stability Policing Function).

Допідготовка (підвищення кваліфікації) старшинського (сержантського) та рядового складу щодо виконання зазначених вище функцій ВСП проводиться у навчальному центрі ВСП, за напрямками спеціальної підготовки (зв'язку, МТЗ, охорони державної таємниці тощо) – в



профільних навчальних центрах ЗС України.

За підготовку особового складу та підрозділів ВСП до виконання завдань у складі багатонаціональних сил несуть відповідальність командири підрозділів та начальники органів управління ВСП.

Рівень підготовки особового складу та підрозділів ВСП має відповідати визначеним завданням у складі багатонаціональних сил. З метою досягнення такого рівня підготовки доцільно застосовувати національні навчальні заклади, програми та навчально-тренувальні підрозділи (мобільні навчальні команди) НАТО.

У результаті використання національної системи підготовки особового складу та підрозділів ВСП та керівних документів багатонаціональних сил ВСП має набути спроможностей, які у повній мірі забезпечують потреби ЗС України та багатонаціональних сил у рамках міжнародних домовленостей, відповідно до визначених повноважень.

Відповідно до Закону України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України” та завдань, які визначені ВСП керівним складом Міністерства оборони та ЗС України, ВСП виконує головну роль у:

- встановленні причин, передумов і обставин злочинів та інших правопорушень, вчинених у військових частинах та на військових об’єктах;
- розшуку осіб, які самовільно залишили військові частини (місця служби);

- організації контролю за рухом транспортних засобів і перевезенням вантажів ЗС України;

- організації протидії диверсійним проявам, терористичним актам на військових об’єктах;

- виконанні у передбачених законом випадках рішень про тримання військовослужбовців на гауптвахті та у дисциплінарному батальйоні;

- організації збору, супроводженні та охороні військовополонених.

Відповідно до повноважень, визначених Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”, ВСП бере участь або здійснює сприяння у виконанні завдань силами оборони, а саме бере участь:

- у протидії диверсійним проявам, терористичним актам на військових об’єктах та у боротьбі з ворожими диверсійно-розвідувальними групами на території України;

- у плануванні та організації комендантської служби (9);

- у забезпеченні дотримання комендантської години в гарнізонах (10);

- у охороні військових об’єктів, військових містечок та їх населення, сприянні його евакуації;

- у відновленні та підтриманні порядку і дисципліни у військових частинах в зоні конфлікту (зонах безпеки, прилеглих до району бойових дій) та на решті території України;



у виконанні завдань територіальної оборони України (11).

За умови відсутності (низького рівня) безпеки використання воєнної сили з боку іншої держави (групи держав) проти України ВСП виконує завдання, визначені Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”.

Виконання ВСП завдань під час введення в державі правового режиму надзвичайного чи воєнного стану обумовлюється змінами воєнно-політичної і воєнно-стратегічної обстановки, які мають ознаки безпеки використання воєнної сили з боку іншої держави (групи держав) проти України, дії або наміри якої (яких) загрожують державному суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності України.

За умови підвищення рівня безпеки використання воєнної сили з боку іншої держави (групи держав) проти України, під час прийняття рішення про введення в Україні чи в окремих її місцевостях режиму воєнного або надзвичайного стану ВСП виконує додаткові завдання, які визначені Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”, Міністерством оборони України та Генеральним штабом ЗС України з залученням військових частин (підрозділів) ЗС України.

Порядок залучення військових частин (підрозділів) ЗС України до виконання завдань ВСП визначається директивами та наказами Міністерства оборони України та Генерального штабу ЗС України.

Для виконання вищезазначених завдань ВСП має бути спроможна у визначені строки провести мобілізаційне розгортання у визначених обсягах.

## 2. ФУНКЦІЇ ВСП

### 2.1. Роль підрозділів ВСП

Роль підрозділів ВСП полягає у наданні правоохоронної підтримки військам (силам) для забезпечення ефективності їх використання в операції.

Підрозділи ВСП, виконуючи визначені завдання як під час оперативного розгортання угруповань, так і в ході повномасштабних військових операцій, будуть виконувати п'ять основних функцій, а саме:

підтримки мобільності (Mobility Support Function);

безпеки (Security Function);

тримання військовослужбовців на гауптвахті (КТЗ) та у дисциплінарному батальйоні та участі (сприянні, співпраці) у виконанні завдань щодо збору, охорони та супроводження військовополонених (Detention Function);

Більш детально розкрито визначення:

комендантська служба - в Настанові з комендантської служби у Збройних Силах України, Доктрині з розгортання та перегрупування військ та Доктрині з організації переміщення та перевезень (транспортувань) у ЗС України (9);

комендантська година - в Законі України “Про правовий режим воєнного стану” (10);

територіальна оборона - в Доктрині з ведення територіальної оборони (11).



правоохоронної діяльності (Police Function);  
охорони правопорядку (Stability Policing Function).

Підрозділи ВСП повинні виконувати свої функції у взаємодії з іншими правоохоронними та підтримуючими підрозділами, що сприяє згуртованості сили та гарантує забезпечення необхідної надійності підтримки бойових підрозділів.

Діяльність підрозділів ВСП має проводитись та бути оперативно орієнтована на підтримку і підвищення ефективності застосування бойових підрозділів упродовж усієї операції (бойових, спеціальних дій).

Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України” визначено завдання, які в даній доктрині об’єднані у п’ять груп, відповідно функціям воєнної поліції НАТО (Mobility Support Function, Security Function, Detention Function, Police Function, Stability Policing Function).

Кожна функція охоплює ряд завдань ВСП, які виконуються компетентним та спеціально підготовленим персоналом.

## 2.2. Підтримка мобільності (Mobility Support Function)

Ефективність застосування військ (сил) залежить від їх здатності безперешкодно переміщуватись. Метою переміщення є перебування військ (сил) у визначеному місці, часі та бойовому порядку.

Органи управління та підрозділи ВСП сприяють безпечному руху під час проведення заходів оперативного розгортання з використанням систем доріг, комунікацій та зв’язку, що дає можливість безперешкодного переміщення військ як на етапі створення угруповань та під час проведення операції. Підтримка мобільності військ досягається завдяки плануванню, контролю та забезпечення безпеки руху.

**Планування руху.** Представники ВСП беруть участь у діяльності штабу з питань планування переміщення, що сприяє виявленню критичних, уразливих місць та об’єктів, під час переміщення військ (сил) та цивільного транспорту по дорогах, які використовуються військами. З цією метою ВСП:

проводить спільно з інженерними підрозділами, підрозділами логістики та іншими підрозділами розвідку маршрутів та районів зупинок;

визначає військам вимоги щодо контролю та регулювання руху;

організовує взаємодію з визначеними представниками складових сил оборони, з місцевими органами влади (самоврядування) та іншими органами з питань переміщення.

**Контроль руху.** ВСП здійснює контроль за рухом під час планових переміщень. Забезпечує регулювання руху військових транспортних засобів у визначених і критичних точках маршрутів.

**Безпека руху.** Органи управління та підрозділи ВСП беруть участь у забезпеченні безпеки основних військових маршрутів, а також координації руху біженців та переміщенні цивільних осіб. Вони першими реагують на дорожньо-транспортні пригоди, виконують заходи спільно з національною



поліцією щодо поведження з учасниками ДТП та збереження доказів.

Безпека маршрутів досягається шляхом виконання заходів щодо: оперативного реагування на ситуацію на маршрутах; патрулювання та спостереження; взаємодії з національною поліцією та іншими складовими сил оборони; охорони критичних об'єктів на маршрутах руху.

### **2.3. Безпека (Security Function)**

Органи управління та підрозділи ВСП підтримують війська (сили), створюючи безпечне середовище шляхом виконання комплексних заходів щодо охорони та протидії силам і засобам ДРС противника.

**Охорона об'єктів та фізичних осіб.** Органи управління та підрозділи ВСП залучаються до проведення заходів охорони районів розташування (об'єктів) шляхом проведення патрулювання, спеціальних заходів та надання допомоги в організації охорони.

ВСП, в межах наданих за напрямком діяльності повноважень, також може проводити збір та аналіз отриманої інформації і надання її встановленим порядком по лінії оперативно-чергової служби ЗС України та інших складових сил оборони.

**Супровід та охорона колон і безпека завантаження (розвантаження).** Детальне розуміння органами управління та підрозділами ВСП замислу організації переміщення та особливостей з підтримання правопорядку, сприяє ефективному супроводженню військових колон та спеціальних вантажних військових перевезень.

Це досягається використанням спеціальних транспортних засобів із засобами зв'язку з програмним шифруванням, здатних безпечно супроводжувати військові колони автомобільними шляхами. Супровід спеціальними транспортними засобами ВСП забезпечує відповідний стримуючий фактор для певних видів злочинних дій або терористичних атак.

### **2.4. Тримання військовослужбовців на гауптвахті (КТЗ), у дисциплінарному батальйоні та прийняття участі (сприянні, співпраці) у виконанні завдань щодо збору, охорони та супроводження військовополонених (Detention Function)**

Під час проведення операцій підрозділи угруповань військ (сил) повинні бути готові до захоплення, затримання та утримання осіб з різних причин. Це можуть бути військовослужбовці своїх військ або військовополонені. Гуманне поведження з цим персоналом є вимогою Міжнародного гуманітарного права.

Особовий склад військ (сил) та підрозділів ВСП під час здійснення охорони та супроводу військовополонених повинен діяти на законних підставах. Оперативний склад ВСП під час проведення операцій надає пропозиції командувачу щодо належного поведження з військовополоненими та затриманими особами відповідно до норм Міжнародного гуманітарного права.



**Затримання.** Захоплення осіб (CPERS), як правило, здійснюється під час наступальних дій. Невалежне поводження з ними може призвести до порушень норм Міжнародного гуманітарного права, за які особовий склад військ (сил), підрозділів ВСП та відповідні командири (начальники) будуть нести відповідальність.

Здійснення представниками ВСП в межах операційних районів проведення операції контролю за виконанням заходів щодо охорони, супроводження військовополонених та їх майна, значно знижує ймовірність порушення особовим складом військ (сил) та їх командирами норм Міжнародного гуманітарного права щодо поводження з військовополоненими.

ВСП може також надати поради та проводити навчання представників бойових підрозділів щодо поводження з військовополоненими.

ВСП забезпечує супроводження військовополонених та їх утримання в тиловому таборі для військовополонених (12).

**Контроль за утриманням військовополонених.** ВСП може здійснювати контроль за організацією охорони і супроводження та утримання військовополонених в межах операційних районів проведення операції. Цими діями ВСП може забезпечити дотримання військами норм Міжнародного гуманітарного права щодо поводження з військовополоненими.

**Утримання** персоналу угруповань, які порушили закони та правила, є невід'ємною частиною системи військової юстиції, яка забезпечує дисципліну та правопорядок.

Метою утримання в дисциплінарному батальйоні, на гаунтвахті (КТЗ), у спеціальній палаті закладу охорони здоров'я затриманого, правопорушника, узятого під варту, заарештованого та засудженого військовослужбовця є з'ясування обставин, проведення судового процесу або відбування покарання за рішенням суду.

## 2.5. Правоохоронна діяльність ВСП (Police Function)

Підтримка правоохоронної діяльності в операції вимагає надання представникам ВСП права на доповідь (звернення) старшому начальнику за напрямком ВСП без інформування військового командира (начальника) якому вони підпорядковані. Це обумовлено необхідністю невідкладного припинення правопорушення, недопущення витоку інформації про правопорушників та приховування обставин злочинів і подій.

Виконання функцій правоохоронної діяльності значною мірою залежить від комплексного підходу. Вона повинна бути складовою системи діяльності органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування та суду, органів державної влади, місцевого самоврядування, органів військового управління, на які покладено виконання обов'язків відповідно до законів.

---

Інформація щодо організації супроводження військовополонених та їх утримання більш детально розкрито в Доктрині з порядку роботи з захопленими особами, документами та матеріалами (12).



Підрозділи ВСП спроможні виявити причини, передумови і обставини злочинів та інших правопорушень, провести заходи щодо запобігання вчиненню і припиненню злочинів та інших правопорушень, оформити встановленим порядком факти адміністративних правопорушень, які скоєні військовослужбовцями, виконати заходи щодо відновлення та підтримання правопорядку і військової дисципліни у військах.

Для отримання кращого результату ВСП проводить заходи правоохоронної діяльності у тісній співпраці з правоохоронними органами, органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органами досудового розслідування, суду.

## 2.6. Охорона правопорядку (Stability Policing Function)

ВСП може застосовувати, відповідно до наданих повноважень, необхідні засоби для підтримання та відновлення правопорядку. Підтримання та відновлення правопорядку досягається шляхом спільних дій командирів (начальників) військ (сил), підрозділів ВСП та правоохоронних органів, що дає змогу командувачу адекватно реагувати на їх порушення.


**Запобігання злочинності.** Діяльність ВСП є важливим фактором щодо виявлення, запобігання та припинення злочинів у військах (силах). ВСП допомагає командувачам створити систему запобігання злочинності, до якої входять конкретні заходи, які стосуються командира, рекомендації щодо можливих обмежень, які будуть сприяти запобіганню злочинам та забезпеченню її функціонування.

Об'єктивні висновки та пропозиції щодо аналізу правопорушень сприяють збереженню оперативних (бойових) спроможностей військ (сил) та підтриманню належного правопорядку і військової дисципліни серед особового складу угруповань.

Хоча кримінальна, адміністративна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність визначена керівними документами, наслідки невідповідності покарання за вчинені злочини, правопорушення можуть підірвати довіру до військ (сил). Тому важливо, щоб командирами була визнана роль підрозділів ВСП, як інституції, яка спроможна оцінити дії військовослужбовців на предмет правомірності та наявності в них ознак правопорушення.

Підрозділи ВСП спроможні встановити порядок виконання дій під час проведення перевірок (розслідувань), оцінити отриману інформацію та докази, їх важливість, забезпечити їх систематизацію, узагальнення, збереження та використання під час проведення досудового слідства.

Начальник Військової служби правопорядку  
у Збройних Силах України – начальник  
Головного управління Військової служби  
правопорядку Збройних Сил України  
генерал-лейтенант



Ігор КРИШТУН



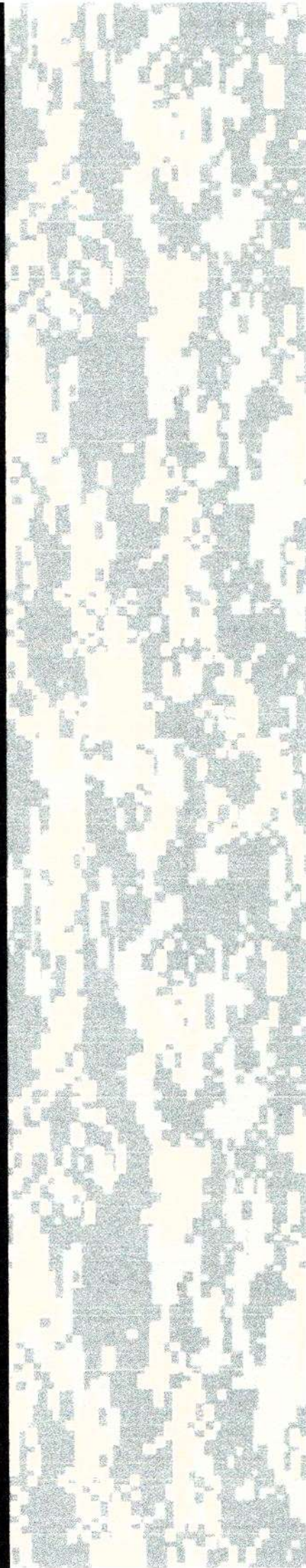
**СИСТЕМА**  
національних доктринальних документів ВСП  
та її тотожність доктринальним документам ВП НАТО

Назва національних доктринальних документів	Назва доктринальних документів НАТО
<b>Національний</b>	<b>Prowers and Authorities</b>
Стратегія національної безпеки України Закон України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”	International Law (IHL, Geneva Conventions, LOAC) National Law and Customs
<b>Стратегічний</b>	<b>NATO MP Future Capabilities Study</b>
Опис майбутніх ЗС України (розділ за ВСП) Державна програма розвитку ЗС України до 2025 року (завдання щодо ВСП) Єдиний перелік (каталог) спроможностей МОУ, ЗС України та інших складових Сил оборони (розділ за ВСП) Основи ведення операцій військ (сил) ЗС України Тимчасова доктрина застосування Сил оборони держави	Future NATO MP Strategic Concept NATO Capabilities
<b>Оперативний рівень</b>	<b>NATO key stone and Capstone doktrine</b>
Доктрина об’єднаного планування	AJP 01, AJP 2/3/4/5 Other AJP (Le 2.5, 3.2, 3.12, 3.14, 3.16, 3.19, 3.20, 4.4 Other Aps (Le ATP-5.2.1, AP-28, AMoVP series, ATP-76, AEDP-15)
Доктрина “Військова служба правопорядку у Збройних Силах України”	<b>NATO MP Doktrine</b> AJP 3.21 Allied Joint Doctrine For MP
<b>Тактичний рівень</b>	<b>NATO MP Taktikal Publications</b>
Настанова з оперативної роботи штабів, ч. 2. (в/ч)	ATP 3.7.2 NATO MP Guidance and Procedures ATP 103 Replacement and Reinforcement of the indigenous police forces
<b>Накази МО України, Головнокомандувача ЗСУ та Генерального штабу ЗСУ</b>	<b>NATO MP Handbooks</b>
Відомчі документи щодо організації виконання завдань, визначених Законом України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України”	NATO MP/PfP Handbook, NATO MP reports, Captured Persons Handbook, CPT Handbook etc.
<b>Накази, інструкції начальника ВСП</b>	<b>Standing Operating Procedures</b>
Положення органів управління (структурних підрозділів), посадові обов’язки, посадові інструкції щодо виконання завдань за посадою та у складі оперативного складу ВСП ОКП	SOP Provost Marshal Office SOP NATO MNMP units SOP FCN MP units

СПІВВІДНОШЕННЯ  
завдань ВСП та функцій воєнної поліції НАТО

Функції ВП НАТО	Завдання ВСП
<b>Mobility Support Function</b>	забезпечення безпеки дорожнього руху військових транспортних засобів; контролю за рухом транспортних засобів і перевезенням вантажів Збройних Сил України. прийняття участі у організації виконання завдань комендантської служби;
<b>Security Function</b>	участь в охороні військових об'єктів, військових містечок та їх населення, сприяння його евакуації; захист майна ЗС України від розкрадання та інших злочинних посягань; участі у боротьбі з ворожими диверсійно-розвідувальними групами на території України; участь у протидії диверсійним проявам та терористичним актам на військових об'єктах;
<b>Detention Function</b>	організація збору, супроводження та охорони військовополонених; виконання у передбачених законом випадках рішень про тримання військовослужбовців на гауптвахті (КТЗ); забезпечення виконання кримінального покарання стосовно військовослужбовців, які за вироком суду засуджені до тримання у дисциплінарному батальйоні;
<b>Stability Policing Function</b>	забезпечення громадського порядку і військової дисципліни серед військовослужбовців у місцях дислокації військових частин, військових містечках, на вулицях і в громадських місцях; участь у гарнізонних заходах; розшук осіб, які самовільно залишили військові частини (місця служби); забезпечення дотримання комендантської години в гарнізонах; відновлення та підтримання порядку і дисципліни у військових частинах;
<b>Police Function</b>	сприяння у межах своєї компетенції органам, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органам досудового розслідування та суду, органам державної влади, органам місцевого самоврядування, органам військового управління, підприємствам, установам, організаціям у виконанні покладених на них відповідно до законів обов'язків; виявлення причин, передумов і обставин злочинів та інших правопорушень, вчинених у військових частинах та на військових об'єктах; запобігання вчиненню і припинення злочинів та інших правопорушень у ЗС України;





**Згідно з оригіналом**